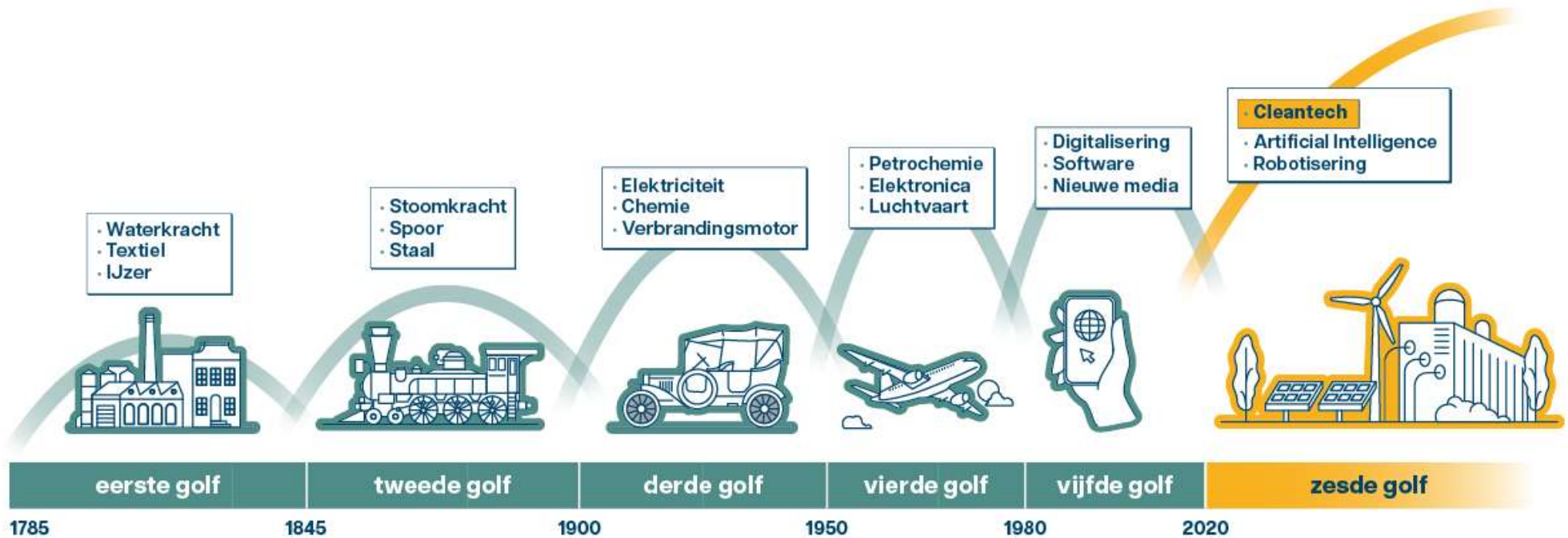

**Op weg naar een wereldwijd
toonaangevende CCU carbon tech
sector**

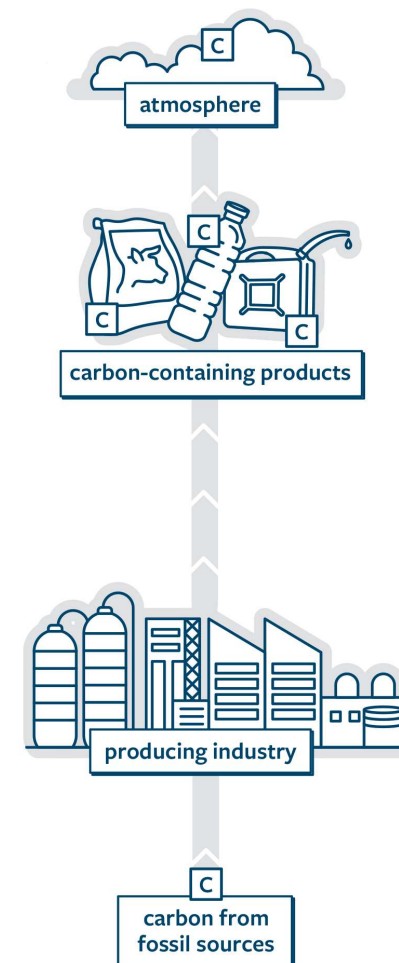
Aanvraag Nationaal Groeifonds

Innovatie cycli

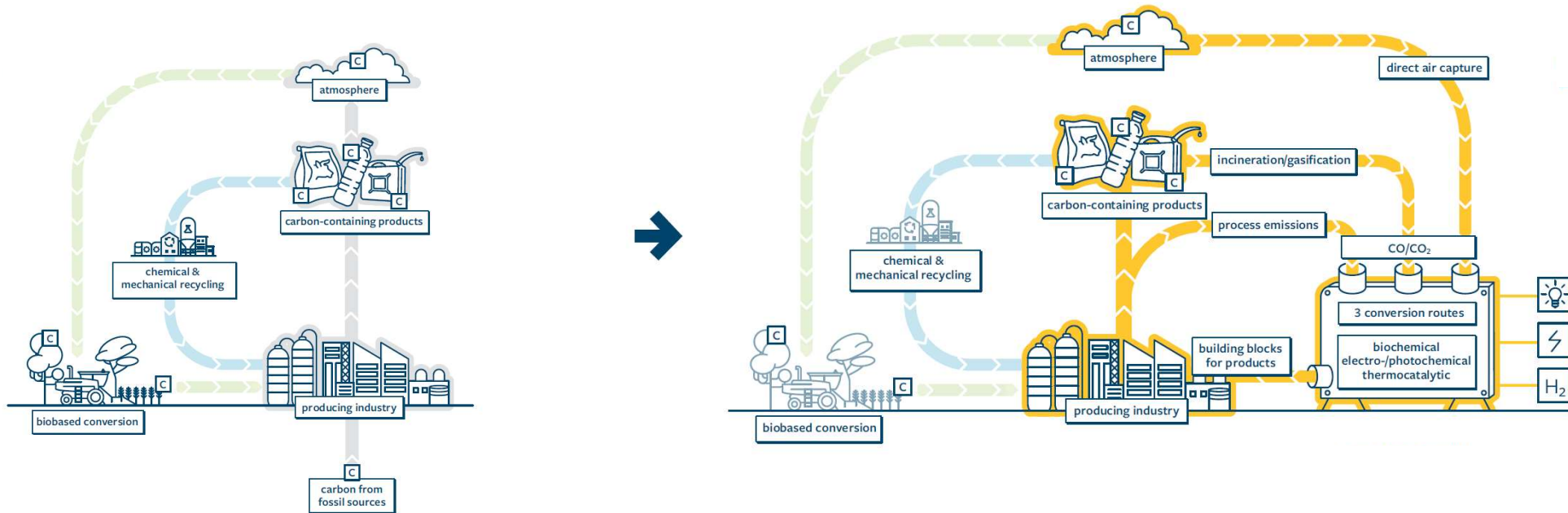

Om verdere klimaatverandering tegen te gaan

- Stop met het gebruik van fossiele bronnen als energiebron
- Stop met het gebruik van fossiele bronnen als koolstofbron

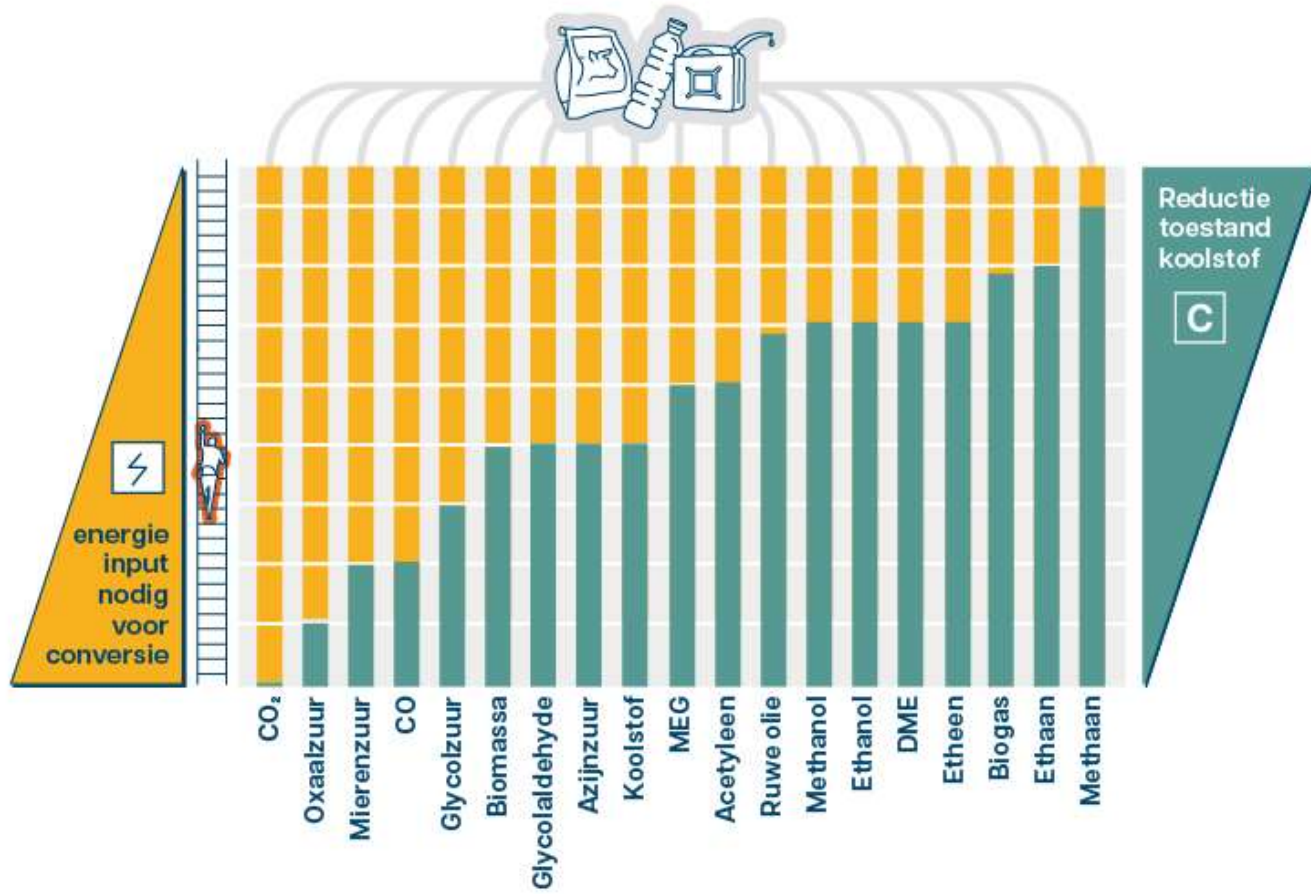
Oplossingen om de koolstofcyclus van producten te sluiten

- Recycling is nooit perfect
- Meer producten nodig (toename bevolking en levensstandaard)
- Uitdaging intensivering landbouw (biodiversiteit/concurrentie om voedsel)

De koolstofcyclus sluiten: de wereld heeft CCU nodig

Blijkt uit vele onderzoeken: bijv. Mey *et al.* (2021) *Science*

CCU: Wat is er nodig?

- **Nieuwe katalysatoren**
  - bijv. die CO₂-stromen met onzuiverheden aankan
- **Nieuwe reactoren**
  - bijv. voor electrochemie
- **Nieuwe energie-efficiënte processen**
  - bijv. door geïntegreerde opname en conversie van CO₂
- **Nieuwe waardeketens**
  - van CO₂-uitstoter, converters tot product makers, ...

**“CCU
technologie”**

CCU technologie: Waarvandaan?

Vanuit Nederland!

Waarom Nederland?

- Uitstekende bio/chemische universiteit faculteiten
- Sterke chemische industrie die wil transformeren en investeren
- Aanzienlijke hoeveelheden groene stroom (althans voor demonstratie-installaties)
- Een sterke cultuur van samenwerken

Doel van FutureCarbonNL

Opbouw van wereldwijd vooraanstaande carbontech-sector, door:

- R&D en ontwikkeling
- pilots en scale-ups
- demonstratie nieuwe waardeketens

door **export**
van CCU-
technologie

Doel van FutureCarbonNL

Opbouw van wereldwijd vooraanstaande carbontech-sector, door:

- R&D en ontwikkeling
- pilots en scale-ups
- demonstratie nieuwe waardeketens

door **export**
van CCU-
technologie

Implementatie van CCU-processen in het buitenland en Nederland, gebaseerd op:

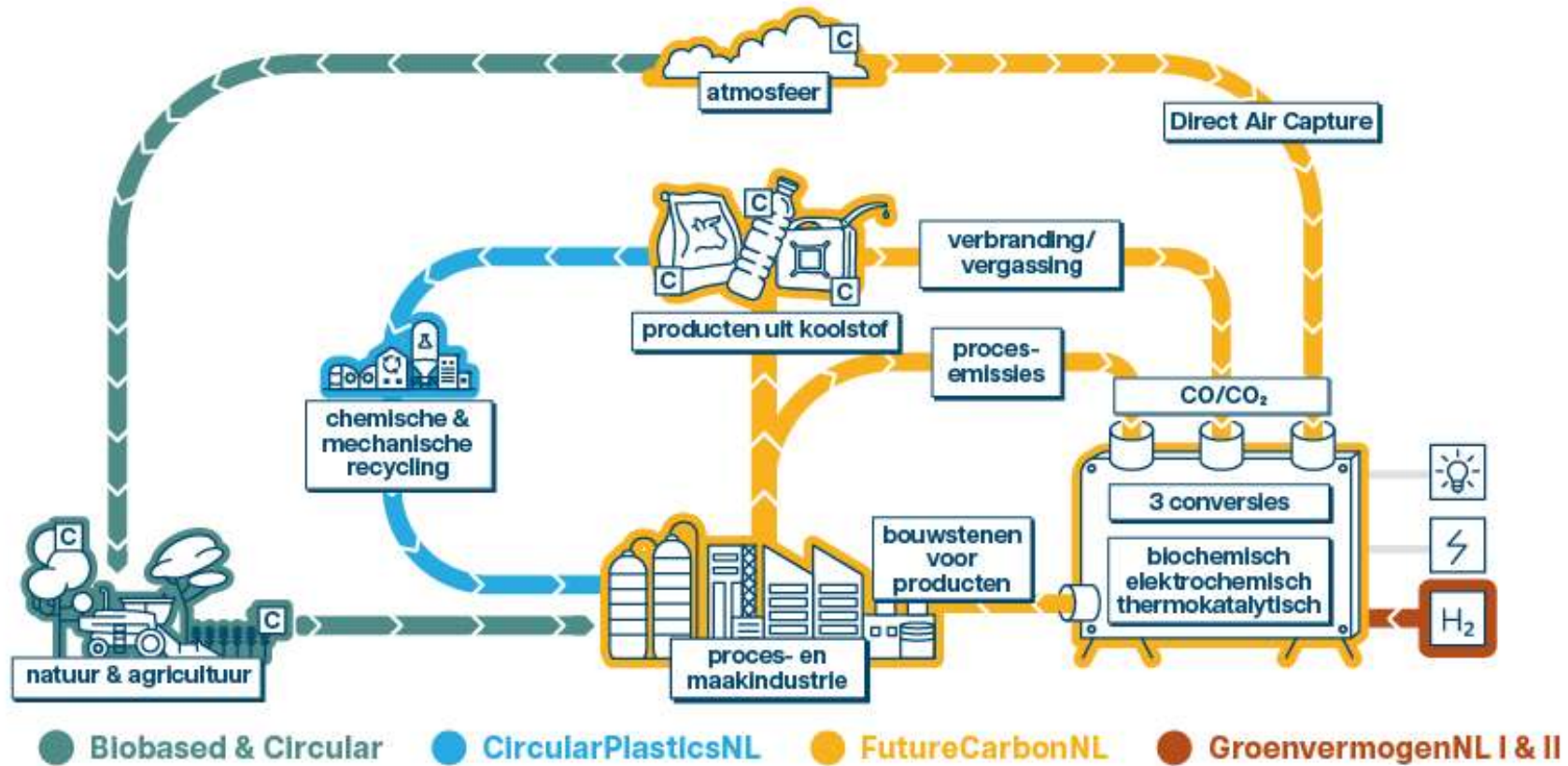
- beschikbaarheid van groene energie
- wens om strategische autonomie te vergroten

door CCU-
gebaseerde
productie

Bijdragen aan duurzame, circulaire
samenlevingen

Aansluiting met andere NGF programma's

Belangrijke aspecten van FutureCarbonNL

FutureCarbonNL voorstel ingediend door Ministerie van Economische Zaken

Na toekenning worden calls voor projectvoorstellen gelanceerd door RVO en NWO

Alle geïnteresseerden kunnen voorstellen indienen!

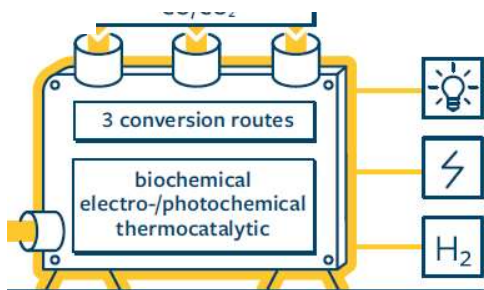
De competitieve aanpak maximaliseert de maatschappelijke waarde!

Wat gaan we doen?

Een 10-jarig programma om een toonaangevende carbontech sector op te zetten die CCU-technologie ontwikkelt

We
ONTWIKKELEN
Generatie-3 technologie

We
PILOT / OPSCHALEN
Generatie-2 technologie

We
DEMONSTREREN
Generatie-1 technologie

We zullen randvoorwaarden ontwikkelen om dit mogelijk te maken (human capital agenda, technologiebenchmarking, systeemanalyse, techno-economische evaluaties, ondersteuning van beleidsontwikkeling, ...)

***Generatie-1* technologie: Demonstratie**

Belangrijkste uitdagingen

- Samenwerking tussen sectoren
- Raakvlakken beheren en uitlijnen
- Financiën

Wat gaan we doen?

- Demonstreer 5 nieuwe waardeketens op demo-schaal (kt/a) met verschillende grondstoffen, conversietechnologieën, producten, in verschillende clusters.

Voorbeelden

A CO₂-to-methanol conversion plant in Twente

If the efficiency can be improved, the clean-technology-based and systems-integrated economic ecosystem in Twente would benefit from that. A regional CO₂-to-methanol conversion plant would employ hundreds of people and support many research and development jobs. The biggest winner, however, would ultimately be global climate.

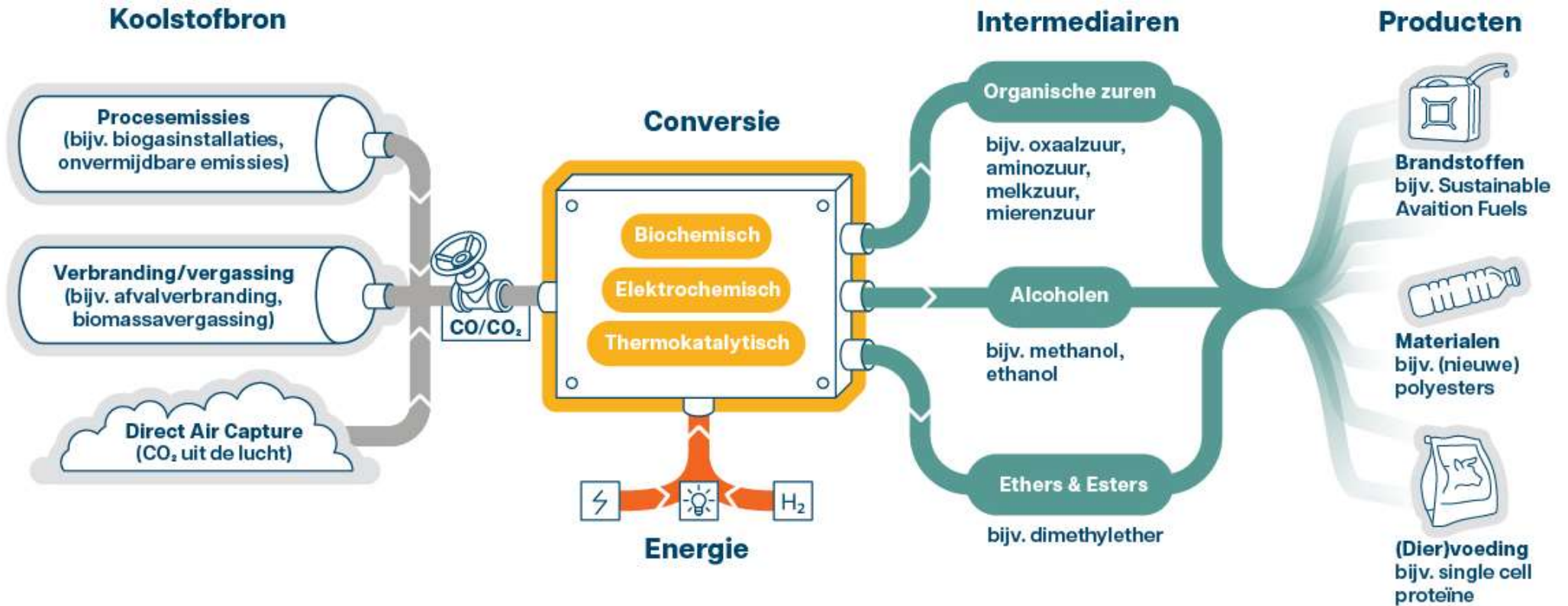
Sustainable aviation fuel
made from air. Fully
circular.

Paving the way for a net zero aviation industry.

De FutureCarbonNL waardeketens

Generation-2 technologie: Pilots & opschaling

Belangrijkste uitdagingen

- Ontwikkelen en testen van nieuwe concepten
- Technische uitdagingen demoprojecten
- Valley of Death overbruggen

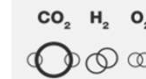
Wat gaan we doen?

- Gezamenlijke meerjarige programma's
- Kleine en grote R&D projecten
- Proefprojecten en start-up ondersteuning
- Fieldlab-faciliteiten

Voorbeelden

Gas fermentation process
using CO₂ and H₂

Exponential
microbial
growth

Deep Branch
CO₂-to-X
end-product

Generatie-3 technologie: Ontwikkelen

Belangrijkste uitdagingen

- Disruptieve concepten (efficiëntie, robuustheid, etc.)
- In één stap van C₁ naar C_x...

Wat gaan we doen?

- Blue-sky, fundamenteel onderzoek bij lage TRL (gefinancierd door NWO)
- Single- en multi-onderzoeker projecten
- Op universities

Voorbeelden

■ *Cbemie Brandstof*

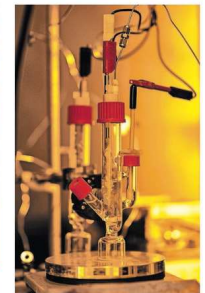
Artificial photosynthesis

Voor de groene energie van de toekomst spieken wetenschappers bij planten, die brandstoffen kunnen maken met niets dan zonlicht, water en koolstofdioxide. Aan deze **kunstmatige fotosynthese** wordt in allerlei projecten gewerkt.

Door **Frank Rensen** Foto's **Tom Philip Janssen**

D'it is onze kunstmatige zon', zegt chemicus Bert Weckhuysen, wijzend naar een lamp in een zwarte kast in zijn laboratorium. De lamp schijnt op een zonnepaneel, dat de lichtenergie doorsluit naar een serie flesjes en buisjes, gevuld met water en koolstofdioxide. De laatste schakel in de keten is een grijze doos, een minireactor. 'Daar komen de chemische bouwstenen van water en koolstofdioxide in, waar we vervolgens brandstof van maken', zegt Weckhuysen. 'In deze opstelling is dat methaan, benzine of kerosine.'

De Utrechtse hoogleraar noemt de kast 'de black box': water, koolstofdioxide en licht gaan erin, brandstof komt eruit. Dat klinkt misschien bekend: planten doen het al zo'n drie miljard jaar. Het proces heet fotosynthese, Grieks voor 'iets

De 'black box' van de Utrechtse chemicus Bert Weckhuysen. Onder: het kunstmatige blad van René Janssen en Euresat.

Ontwikkeling randvoorwaarden / fundamentele basis

Belangrijkste uitdagingen

Verwijder knelpunten om de

- duurzaamheid,
- businesscase,
- regelgevende levensvatbaarheid

van de processen van CCU-technologieën te verzekeren

Wat gaan we doen?

- technologische benchmarking
- Systeemanalyse en beslissingsondersteuning
- Techno-economische evaluaties
- Ondersteuning bij marktintroductie
- Ondersteuning bij beleidsontwikkeling

Onderzoek 3e generatietechnologie

Academisch onderzoek op de thema's:

- Biochemische conversie
- Elektrochemische conversie
- Thermokatalytische conversie
- Geïntegreerde afvang en conversie
- Fotokatalytische conversie
- Plasma conversie

€100 mln NGF + €5 mln privaot

Lage TRL

Ontwikkeling 2e generatietechnologie

Doorontwikkeling en eerste testen in de praktijk:

- Kennisketenprogramma
- Technologieversneller
- Gefocuste componentontwikkeling
- Geïntegreerde technologieontwikkeling
- MKB-ontwikkelvouchers
- Pilotprogramma
- Fieldlab infrastructuur

€150 mln NGF + €89 mln privaot

Midden TRL

Demonstratie 1e generatietechnologie

Demonstratieprogramma's voor vijf nieuwe CCU-waardeketens voor:

- materialen
- brandstoffen
- (dier)voeding

€330 mln NGF + €663 mln privaot

Hoge TRL

Doorsnijdende thema's en strategische advisering voor opbouw van carbontech-sector

Systeem-, milieu-, markt-, sociale en beleidsanalyse

Startup- en scaleup-ondersteuning

Internationale samenwerking

Menselijk kapitaal

Communicatie

€50 mln NGF + €4 mln overheid + €6 mln privaot

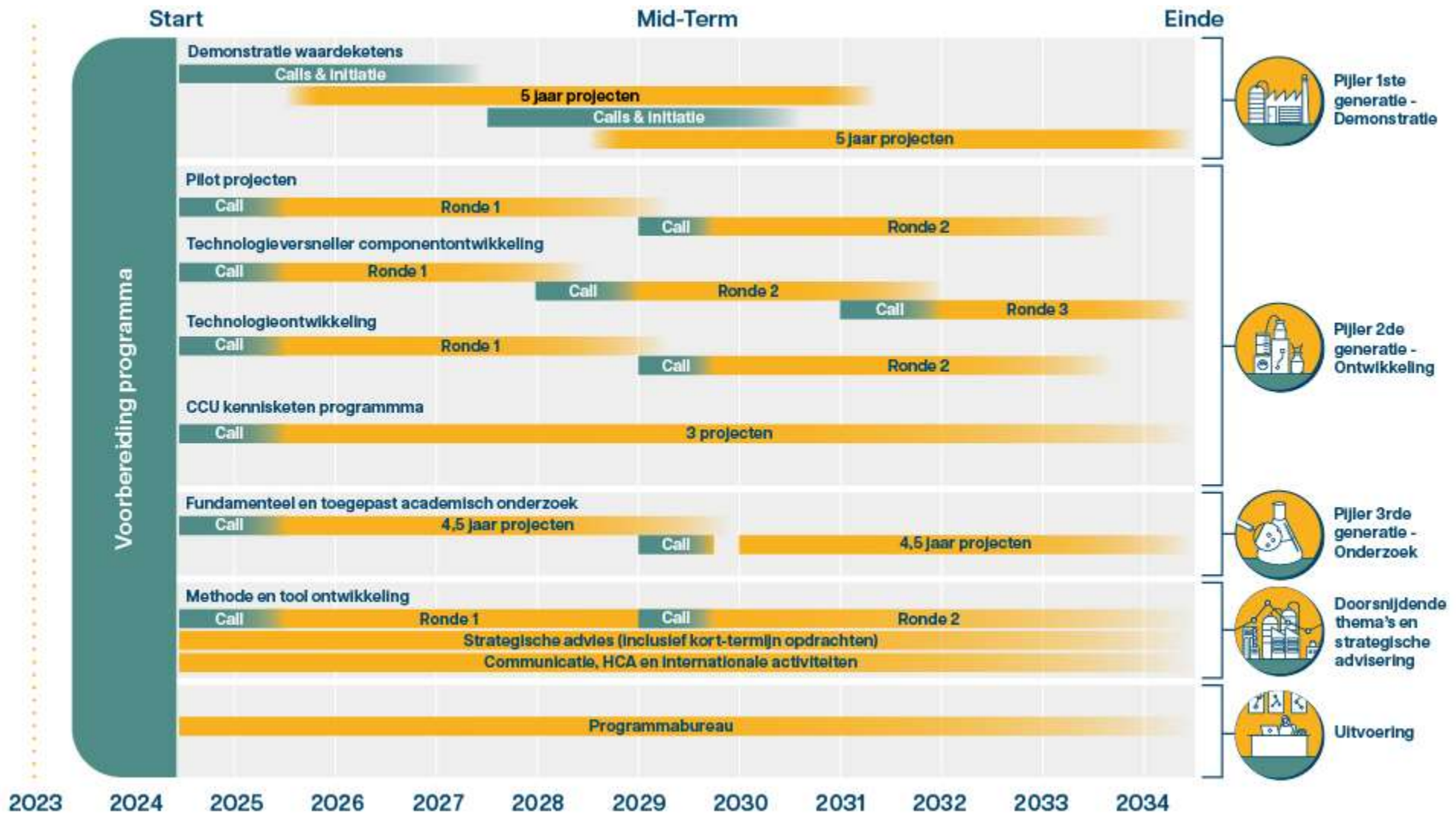
Strategie

Programmabureau/RVO/NWO

€33 mln NGF

Uitvoering

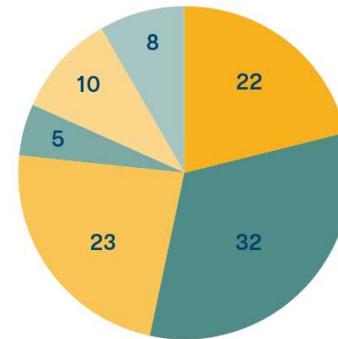

De koolstofkringloop sluiten met carbontech

made in NL

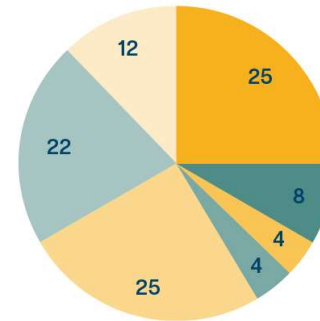

Type organisaties (%)

- Kennisinstellingen & onderwijs
- Startup & MKB
- Groot bedrijf & multinationals
- Rijksoverheid
- Regionale clusters
- Overig

Verdeling over sectoren (%)

- Process industrie (chemicalien, energie, staal)
- Biotechnologie
- Afval Behandeling
- Maakindustrie & apparatuur
- Technologie Leverancier
- Onderzoek & Ontwikkeling
- Overig

Meer info

- www.futurecarbon.nl

Neem contact op

FutureCarbonNL: het opzetten van een **toonaangevende CCU-carbon tech sector in NL**

met ontwikkeling en demonstratie in NL

om inzet van CCU-processen in het buitenland en in NL mogelijk te maken (waar dit zinvol is in termen van energiebeschikbaarheid, geostrategische onafhankelijkheid)

Spreek uw **steun** uit en breng uw **potentiële projecten** naar voren

Erik Verbrugge
Koninklijke VNCI
verbrugge@vnci.nl